

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 259/2022-63

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátskou kanceláriou JUDr. Alojz Baránik, advokát s. r. o., Mateja Bela 8, Bratislava, IČO 46 940 561, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Alojz Baránik, proti postupu Okresného súdu Komárno v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 74/2015 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Komárno v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 74/2015 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Komárno **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 74/2015 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľom **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie každému v sume **400 eur**, ktoré im **j e** Okresný súd Komárno **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Okresný súd Komárno **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľom trovy konania v sume **433,52 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyni sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 259/2022-23 z 26. mája 2022 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľov vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 74/2015 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Sťažovatelia sú v napadnutom konaní právnymi nástupcami pôvodných žalobcov, ktorí sa žalobou doručenu okresnému súdu 26. mája 2015 domáhali určenia neúčinnosti právneho úkonu (kúpnej zmluvy). Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom z 1. decembra 2017, ktorým návrh pôvodných žalobcov na prerušenie konania prednesený na pojednávaní 1. decembra 2017 zamietol (výrok I), podanú žalobu zamietol (výrok II) a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100 % (výrok III). Na základe odvolania podaného pôvodnými žalobcami Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 6 Co 53/2018 z 28. júna 2019 (právoplatným 30. septembra 2019) vyhovel návrhu pôvodných žalobcov, aby na ich miesto vstúpili do konania ako žalobcovia sťažovatelia (výrok I) a napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (výrok II). V rámci svojho odôvodnenia krajský súd, poukazujúc na viazanosť súdu prvej inštancie právnym názorom odvolacieho súdu, videl dôvod na prerušenie predmetného konania až do právoplatného skončenia konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 15 C 560/2012 a uložil okresnému súdu prioritne rozhodnúť o návrhu sťažovateľov na prerušenie konania a až následne v závislosti od neho o možnosti rozhodnúť i vo veci samej, pričom svoje rozhodnutie je povinný odôvodniť jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom, vysporiadajúc sa v ňom i so všetkými skutkovými a právnymi argumentmi sťažovateľov uvedenými v odvolaní.

II.

Argumentácia sťažovateľov

3. Napadnuté konanie trvá podľa názoru sťažovateľov neprimerane dlho a „*napriek záväznému právnemu názoru krajského súdu, spočívajúceho v tom, že je daný dôvod na prerušenie konania vedeného pod sp. zn. 7C/74/2015, okresný súd minimálne od konca roku 2019 do dnešného dňa (spísania ústavnej sťažnosti 31. januára 2022, pozn.) nerozhodol o prerušení tohto konania. Zároveň však vo veci neurobil ani také úkony, ktoré by viedli k ukončeniu tohto sporu a spôsobil vo veci prietahy po dobu minimálne dvoch rokov (celý rok 2020 a celý rok 2021). Pokiaľ totiž okresný súd v rozpore so záväzným právnym názorom krajského súdu chce pokračovať v konaní, mal po doručení zrušujúceho uznesenia krajského súdu pokračovať v konaní a spor rozhodnúť. Je pravdou, že okresný súd v období týchto rokov vykonával vo veci nejaké úkony, avšak tie spočívali len vo vyzývaní strán sporu, aby sa vyjadrili k uzneseniu krajského súdu, prípadne k iným skutočnostiam a na doručovaní vyjadrení protistrane... Okresný súd tým, že nevie*

zaujať stanovisko k tejto otázke, postupuje neefektívne a nehospodárne, pretože zvyšuje stranám sporu náklady na právne zastupovanie. Postup okresného súdu je neefektívny aj z toho dôvodu, že rozhodnutie o prerušení alebo neprerušení konania je v danom prípade otázkou právneho posúdenia a bez ohľadu na to, ako si túto otázku okresný súd posúdi, mal by to vedieť dostatočne a riadne odôvodniť. Navyše je také rozhodnutie len procesným rozhodnutím, ktoré okresný súd nemôže posudzovať viac ako dva roky, obzvlášť nie v prípade, kedy má záväzný pokyn nadriadeného súdu, ako v tomto prípade postupovať.“.

4. Sťažovateľom, ako v ústavnej sťažnosti uvádzajú, sa zdĺhavosťou napadnutého konania prehľbuje stav ich právnej neistoty a vznikajú im opakované výdavky na právne zastupovanie, preto žiadajú priznanie finančného zadosťučinenia.

5. Vzhľadom na uvedené sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd o ich ústavnej sťažnosti rozhodol nálezom, ktorým vysloví porušenie nimi označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní, prikáže okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov a prizná im finančné zadosťučinenie každému v sume 1 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľov

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. Ústavný súd vyzval sudkyňu okresného súdu poverenú plnením úloh predsedu súdu na vyjadrenie sa k podanej ústavnej sťažnosti. Vo svojom podaní z 20. júna 2022 okresný súd uviedol, že sťažovatelia v napadnutom konaní podali podnet ministerke spravodlivosti Slovenskej republiky na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania proti vo veci konajúcemu zákonnému sudcovi. Zároveň poukázal na skutočnosť, že sťažovatelia sa stali stranami sporu v napadnutom konaní až uznesením krajského súdu z 28. júna 2019, a teda k zásahu do nimi označených práv mohlo dôjsť až týmto okamihom. V ďalšom okresný súd podrobne chronologicky zhrnul prehľad úkonov v napadnutom konaní a v závere konštatoval, že „*nakolko v priebehu konania došlo k zmene účastníkov vystupujúcich v spore na strane žalobcu, postup zákonného sudcu, ktorý po vrátení veci z odvolacieho súdu jednak zisťoval, či sťažovatelia ako žalobcovia zotrávajú na návrhu na prerušenie konania, ktorý bol podaný ich právnymi predchodcami na pojednávaní dňa 1.12.2017, pričom podania strán sporu doručoval protistrane s výzvou na vyjadrenie sa, považujem za zákonný. Keďže konanie vedené na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 15C/560/2012 doposiaľ právoplatne skončené nie je, prerušením konania vedeného na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 7C/74/2015 do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 15C/560/2012 až uznesením č. k. 7C/74/2015-560 zo dňa 18.2.2022, preto nemohlo dôjsť k porušeniu práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd. Skoršie vydanie uznesenia o prerušení konania by totiž nemalo absolútne žiadny vplyv na uvedené práva garantované Ústavou SR a ani Dohovorom o ochrane ľudských práv a slobôd, keďže v konečnom dôsledku by stav konania sp. zn. 7C/74/2015 bol totožný - vec by doposiaľ nebola právoplatne skončená, keďže pre rozhodnutie v predmetnej veci je potrebné vyčkat' právoplatné skončenie*

konania vedeného na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 15C/560/2012 (čo tvrdia i samotní sťažovatelia).“.

6.1. K podanej ústavnej sťažnosti doručil ústavnému súdu svoje vyjadrenie aj vo veci sťažovateľov konajúci zákonný sudca, ktorý taktiež podrobne uviedol chronológiu úkonov napadnutého konania s podrobnejším ozrejmnením niektorých z nich a podotkol, že sťažovatelia sa na jednej strane domáhajú urýchlenia súdneho konania, no na druhej strane „*podávajú námietky zaujatosti, sťažnosti predsedovi OS KN, na Ministerstvo spravodlivosti SR, na ÚS SR na preukázanie nekonania súdu, čím oni sami predlžujú konanie*“. V závere konštatoval, že „*v tomto konaní súd koná o podanej žalobe viac ako 6 rokov (do súčasnosti som v konaní už jedenkrát meritórne rozhodol dňa 01.12.2017, okrem dvoch rozhodnutí pôvodne o návrhu na nariadenie PO, t. č. o NO, o návrhu na zrušenie nariadeného NO) a tým, že som vytýčil dňa 10.11.2021 termín pojednávania na deň 11.02.2022 som sa síce odklonil od právneho názoru zo zrušujúceho rozhodnutia KS Nitra (odklonil som sa od pokynu nie hmotnoprávneho /že z vykonaného dokazovania nárok je potrebné posúdiť ako vydanie bezdôvodného obohatenia, resp. náhrady škody.../ charakteru, ale procesnoprávneho charakteru, ktorá skutočnosť aj postupom času sa môže zmeniť a súd musí konať v intenciách aktuálneho procesnoprávneho stavu), nakoľko som o návrhu na prerušenie konania síce najprv dňa 01.12.2017 rozhodol tak, že som ho zamietol a ani následne som neprerušil konanie, nakoľko jednak som mal za to, že žalobcovia už majú /zo samotnej kúpnej zmluvy a na základe výpisu zo zoznamu pohľadávok podľa § 105 zák. č. 7/2005 Z. z. o konkurze.../ vymáhateľnú pohľadávku (zároveň podľa § 162 ods. 3 CSP budem môcť rozhodnúť na vytýčenom pojednávaní o návrhu na prerušenie konania zamietnutím návrhu na prerušenie a vo veci samej budem môcť ďalej konať) a kvôli konaniu vedenom na KS o podanom odvolaní, ktoré konanie t. č. prebieha na OS a teraz na KS o podanom odvolaní už 10. rok (vo veci sp. zn. OS KN 15C/560/2012). V tomto konaní však žiaľ ani KS ešte nemôže konať a rozhodnúť, lebo musí čakať na ukončenie konkurzu vedeného na majetok úpadcu spoločnosti [REDAKOVANÉ], ktorá vznikla po pretransformovaní zo spoločnosti [REDAKOVANÉ] a následne došlo k vyhláseniu konkurzu na majetok takto vzniknutého právneho nástupcu, ktorý vznikol zlúčením bezmála 50 spoločností uznesením OS Banská Bystrica č. k. 4K/32/2017-352, ktorý konkurz tiež prebieha už 5 rok a nie je ešte ukončený. Za týchto podmienok ak síce OS Komárno preruší konanie, čím dodrží pokyn KS Nitra, avšak sa dostane do rozporu s celkovou dĺžkou konania podľa Článku 6 Dohovoru... v spojení s čl. 17 Základných princípov CSP, kde už je zaužívaná prax ÚS SR, že na prerušenie konania (aj v zmysle nálezov ÚS SR napr. nález II. ÚS SR 391/2016,) či už bolo dôvodné alebo neskorším vývojom právnych názorov bude považované za prekonané, sa neprihliada, potom je viac ako jednoznačné, že sudca OS bude za to zodpovedný, čo ale si nemyslím, že zakladá zodpovednosť sudcu OS za tento stav a dĺžku konania, a preto napriek všetkým námietkam som zrušil vytýčený T. pojednávania a rozhodol o prerušení konania svojim Uznesením pod č. k. 7C/74/2015-560 v zmysle zrušujúceho rozhodnutia KS Nitra.“.*

III.2. Replika sťažovateľov:

7. Vyjadrenie okresného súdu (aj zákonného sudcu) doručil ústavný súd sťažovateľom, ktorí sa vo svojom podaní podrobne vyjadrili k otázke návrhu, resp. návrhov na prerušenie napadnutého konania do rozhodnutia krajského súdu z 28. júna 2019. V závere svojho vyjadrenia v podstatnom uviedli, že „*napriek záväznému právnenému názoru krajského súdu, spočívajúceho v tom, že je daný*

dôvod na prerušenie konania vedeného pod sp. zn. 7C/74/2015, okresný súd minimálne od konca roku 2019 do dňa 18.2.2022 nerozhodol o prerušení tohto konania. Zároveň však vo veci neurobil ani také úkony, ktoré by viedli k ukončeniu tohto sporu a spôsobil vo veci prietahy po dobu minimálne dvoch rokov (celý rok 2020 a celý rok 2021) a stranám sporu náklady spočívajúce v opakovaných vyjadreniach na jeho výzvy, ktoré boli nedôvodné. Pokiaľ totiž okresný súd v rozpore so záväzným právnym názorom krajského súdu chce pokračovať v konaní, mal po doručení zrušujúceho uznesenia krajského súdu (pozn.: bolo mu doručené 20.11.2019) pokračovať v konaní a spor rozhodnúť. Sťažovatelia uznávajú, že okresný súd v období týchto rokov vykonával vo veci rôzne úkony, avšak tie spočívali len vo vyzývaní strán sporu, aby sa vyjadrili k uzneseniu krajského súdu, prípadne k iným skutočnostiam a na doručovaní vyjadrení protistrane. Tieto výzvy však boli neefektívne, pretože je vecou okresného súdu a nie strán sporu, ako sa vysporiada s otázkou dôvodnosti prerušenia súdneho konania. Okresný súd by sa pritom mal riadiť záväzným právnym názorom krajského súdu a tiež ustálenej rozhodovacej praxe. Okresný súd tým, že nevedel zaujať stanovisko k tejto procesnej otázke, postupoval neefektívne a nehospodárne. Stanoviská strán sporu mu boli známe minimálne od 24.4.2020, kedy mu právny zástupca žalovaného doručil stanovisko k prerušeniu konania. Ak teda okresný súd dôvod na prerušenie konania nevidel, mohol rozhodnúť vec už v roku 2020. Ak dôvod na prerušenie konania videl, takisto mohol o prerušení konania rozhodnúť už v roku 2020.“. Sťažovatelia v krátkosti zaujali postoj aj k vyjadreniu zákonného sudcu, ktoré považujú do značnej miery za zmätočné a nesúhlasia s jeho tvrdením, že „prerúšením konania sa konanie dostane do rozporu s celkovou dĺžkou konania. Počas prerušenia konania z objektívnych dôvodov prietahy nevznikajú a keby okresný súd konanie prerušil včas, k žiadnym prietahom by nedošlo, rovnako by k prietahom nedošlo, keby konanie neprerušil, ale by vo veci konal a včas rozhodol.“.

8. Ústavný súd v zmysle § 58 ods. 3 prvej vety zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že na základe podaní účastníkov a spisu predloženého ústavnému súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Podstata námietok sťažovateľov v súvislosti s namietaným porušením ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote spočíva v konštatovaní prietahového postupu okresného súdu s dôrazom na skutočnosť, že „napriek záväznému právnemu názoru krajského súdu, spočívajúceho v tom, že je daný dôvod na prerušenie konania vedeného pod sp. zn. 7C/74/2015, okresný súd minimálne od konca roku 2019 do dnešného dňa (31. januára 2022, dňa spísania ústavnej sťažnosti, pozn.) nerozhodol o prerušení tohto konania. Zároveň však vo veci neurobil ani také úkony, ktoré by viedli k ukončeniu tohto sporu a spôsobil vo veci prietahy po dobu minimálne dvoch rokov (celý rok 2020 a celý rok 2021).“.

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie už citovaných práv vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva

na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 118/2019).

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).

12. Ústavný súd si pre účely rozhodnutia o ústavnej sťažnosti vyžiadal súdny spis, s ktorého obsahom sa podrobne oboznámil. V rámci svojho prieskumu sa ústavný súd zameril na sťažovateľmi napadnutý postup okresného súdu po vydaní uznesenia z 28. júna 2019, ktorým krajský súd vyhovel návrhu pôvodných žalobcov, aby na ich miesto do konania vstúpili sťažovatelia a ktorým zároveň zrušil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

13. Z predloženého spisu okresného súdu vyplýva, že uznesenie krajského súdu z 28. júna 2019 bolo sťažovateľom doručené 30. septembra 2019 a následne boli okresným súdom 6. februára 2020 vyzvaní na oznámenie, či trvajú na podanom návrhu na prerušenie konania. Po doručení súhlasného vyjadrenia sťažovateľov okresnému súdu sa k nemu vyjadril aj žalovaný, ktorý ho považoval za bezpredmetný. Uznesením z 10. júna 2020 okresný súd zamietol návrh žalovaného na zrušenie neodkladného opatrenia, proti ktorému sa žalovaný odvolal a krajský súd uznesením z 29. septembra 2020 jeho odvolanie odmietol. Následne okresný súd podaním z 25. júna 2021 vyzval sťažovateľov na oznámenie, či strany sporu od posledného pojednávania, resp. od naposledy doručeného písomného podania spolu jednali a ak áno, s akým výsledkom (či došlo k zmene uplatneného nároku, či trvajú na podanom návrhu v plnom rozsahu vrátane príslušenstva, resp. v akej časti nárok z titulu vykonanej úhrady berú späť). Po doručení vyjadrenia sťažovateľov (19. júla 2021) okresný súd predvolaním z 10. novembra 2021 určil termín pojednávania na 11. február 2022 a uznesením z 9. decembra 2021 vyzval sťažovateľov, aby sa vyjadrili k vyjadreniu žalovaného z 9. decembra 2021. Po doručení vyjadrenia sťažovateľov okresný súd uznesením z 29. decembra 2021 vyzval žalovaného na vyjadrenie sa k nemu a jeho vyjadrenie z 13. januára 2022 doručil sťažovateľom spolu s uznesením zo 14. januára 2022, ktorým ich vyzval na vyjadrenie. Dňa 4. februára 2022 bola okresnému súdu doručená námietka zaujatosti proti vo veci konajúcemu sudcovi vznesená sťažovateľmi spolu s podnetom na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania proti nemu adresovaným Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (do rúk ministerky). Sťažovatelia požiadali 8. februára 2022 o odročenie pojednávania nariadeného na 11. február 2022 s odôvodnením, že lehota na podanie vyjadrenia k vyjadreniu žalovaného z 13. januára 2022 im uplynie až 15. februára 2022; po nimi podanej námietke zaujatosti by mal byť spis predložený krajskému súdu a že 7. a 8. februára 2022 sa z elektronického

súdneho spisu dozvedeli o zmene právneho zástupcu žalovaného a ním predložených nových dokumentoch, ktoré je potrebné naštudovať a zároveň zachovať čas na prípravu pojednávania. Okresný súd 8. februára 2022 vydal upovedomenie o zrušení pojednávania z dôvodu „*prerušenia konania, o čom súd doručí svoje rozhodnutie*“, a 18. februára 2022 vydal uznesenie, ktorým návrh na prerušenie konania uplatnený 1. decembra 2017 na pojednávaní zo strany žalovaného zamietol (výrok I) a prerušil konanie na návrh sťažovateľov z 1. decembra 2017, a to až do právoplatného skončenia konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 15 C 560/2012 (výrok II). Žalovaný podal 20. februára 2022 proti výroku II uznesenia okresného súdu odvolanie, ktoré bolo 30. marca 2022 doručené sťažovateľom, a ich následné vyjadrenie doručené okresnému súdu 11. apríla 2022 doručil okresný súd 19. apríla 2022 spolu s výzvou na vyjadrenie sa k nemu žalovanému. Lehota žalovanému na vyjadrenie uplynula 29. apríla 2022, preto bol daný 10. mája 2022 vo veci konajúcim sudcom pokyn na predloženie spisu odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní. Súdny spis bol 5. júna 2022 predložený odvolaciemu súdu. Krajský súd uznesením z 22. augusta 2022 napadnuté uznesenie okresného súdu vo výroku II o prerušení konania zrušil s odôvodnením, že zanikol dôvod, ktorý viedol okresný súd k prerušeniu napadnutého konania (konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 15 C 560/2012, ktorého priebeh bol príčinou prerušenia konania, bolo právoplatne skončené uznesením krajského súdu z 23. mája 2022). Napadnuté konanie nie je teda ku dňu rozhodovania o ústavnej sťažnosti právoplatne skončené.

14. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o žalobe o určenie neúčinnosti právneho úkonu, v ktorom majú sťažovatelia postavenie žalobcov. Po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí do štandardnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Zo skutočností uvedených sťažovateľmi a okresným súdom ani z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd nezistil, žiadnu takú okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o právnej zložitosti veci. Ani pokiaľ ide o faktickú zložitosť, nie je namieste považovať tento spor za zložitý.

15. V konaní o ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov ústavný súd okrem zložitosti veci skúma aj to, akým spôsobom sa na prietahoch konania podieľa osoba, ktorá podala ústavnú sťažnosť. Ústavný súd konštatuje, že nezistil také správanie sťažovateľov ako strany sporu v napadnutom konaní, ktoré by prispelo k zbytočným prietahom.

16. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní. Vo svojej predchádzajúcej judikatúre ústavný súd už poukázal na to, že nielen nečinnosť, ale aj neefektívna, resp. nesústredená činnosť štátneho orgánu, resp. orgánu verejnej moci (v danom prípade okresného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (obdobne napr. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

17. Vychádzajúc zo sťažnostnej argumentácie sa ústavný súd zameril na prieskum priebehu sťažovateľmi napadnutého konania od momentu vydania uznesenia krajského súdu 28. júna 2019, ktorým okrem iného sťažovateľa vstúpili do konania ako žalobcovia. Po nadobudnutí právoplatnosti predmetného uznesenia krajského súdu 30. septembra 2019 okresný súd vyzval sťažovateľov 6. februára 2020 na oznámenie, či trvajú na návrhu na prerušenie konania. Následne

po roku a štyroch mesiacoch, v júni 2021 vyzval strany sporu na oznámenie, či spolu jednali a ak áno, s akým výsledkom. Ďalším krokom okresného súdu bolo predvolanie (z novembra 2021) na pojednávanie majúce sa konať vo februári 2022. Predmetné pojednávanie bolo vo februári 2022 zrušené a okresný súd uznesením konanie prerušil.

18. Z predostretého postupu okresného súdu (a jednoznačného vyjadrenia zákonného sudcu k podanej ústavnej sťažnosti – bod 6.1) vyplýva, že okresný súd sa mienil v predmetnej veci odkloniť od právneho názoru odvolacieho súdu vo vzťahu k prerušeniu konania (ako uvádza sám sudca na pojednávaní návrh zamietnuť, keďže nevidel dôvody na jeho prerušenie) a vo veci konať a rozhodnúť, o čom svedčí aj nariadenie pojednávania. Podrobujúc prieskumu dovtedajší postup okresného súdu, musí ústavný súd konštatovať nečinnosť v trvaní od februára 2020 do júna 2021, keď okresný súd nevykonal žiadne úkony smerujúce k rozhodnutiu vo veci samej. Ani následnú činnosť okresného súdu spojenú s nariadením pojednávania nemožno vyhodnotiť ako sústredenú, keď do termínu jeho uskutočnenia neuplynula strane sporu lehota na vyjadrenie, prípadne jej neboli doručené nové podania protistrany doložené do súdneho spisu. Po zrušení termínu pojednávania okresný súd nenariadil nový, ale uznesením z 18. februára 2022, teda po viac ako dva a pol roku, konanie prerušil.

19. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd nemohol považovať postup okresného súdu od rozhodnutia krajského súdu (jún 2019) do prerušenia konania (február 2022), teda obdobie, keď konanie prerušené nebolo (s čím korešponduje aj vyjadrenie vo veci konajúceho zákonného sudcu a jeho dovtedajší postup v konaní), za súladný so základným právom sťažovateľov na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov alebo právom na prejednanie vecí v primeranej lehote, preto vyslovil, že doterajším postupom okresného súdu v napadnutom konaní (body 17 a 18 odôvodnenia nálezu) došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

20. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

21. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd v napadnutom súdnom konaní zistil porušenie označeného základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu). Predmetný príkaz sa vzťahuje na ďalší postup okresného súdu po tom, ako odvolací súd zrušil rozhodnutie o prerušení konania, keďže iné konanie, ktorého priebeh bol príčinou prerušenia napadnutého konania, bolo právoplatne skončené.

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

22. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

23. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadostučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

24. Cieľom primeraného finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (I. ÚS 15/02, III. ÚS 10/02, III. ÚS 17/02, I. ÚS 257/08, III. ÚS 45/2012, IV. ÚS 132/2012, I. ÚS 70/2012). Vo veci sťažovateľov podľa názoru ústavného súdu priznanie primeraného finančného zadostučinenia prichádza do úvahy, pričom ústavný súd pri jeho určení vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu.

25. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä sťažovateľmi namietanú dĺžku napadnutého konania od zrušujúceho rozhodnutia krajského súdu z 28. júna 2019 spôsobenú v rozhodujúcej miere nečinnosťou a nesústredenou činnosťou okresného súdu (body 17 a 18 odôvodnenia nálezu) a vychádzajúc zo svojej judikatúry, dospel ústavný súd k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadostučinenia každému zo sťažovateľov v sume 400 eur (bod 3 výroku tohto nálezu; návrhu na priznanie vyššej sumy nevyhovel výrokom 5 tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

26. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v dôsledku ich právneho zastúpenia. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

27. V zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je možné oceniť peniazmi. Predmetom konania pred ústavným súdom je ochrana základných práv a slobôd, ktorá nie je oceníteľná peniazmi.

28. Podľa § 13 ods. 2 vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny sa zníži o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb.

29. Úhradu trov konania priznal ústavný súd sťažovateľom v rozsahu za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 vyhlášky.

30. Tarifná odmena za jeden úkon právnej služby v roku 2022 predstavuje sumu 193,83 eur a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) sumu 11,63 eur. Náhrada za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2022 pri zastupovaní dvoch osôb $[(2 \times 96,92 \text{ eur}) \times 2]$ spolu s režijným paušálom $[(2 \times 11,63 \text{ eur}) \times 2]$ predstavuje sumu celkom 434,20 eur. Vzhľadom na skutočnosť, že právna zástupkyňa sťažovateľov si uplatnila nárok na náhradu trov konania v nižšej sume, ústavný súd

jej priznal ňou uplatnenú náhradu trov konania vo výške 433,52 eur (bod 4 výroku tohto nálezu). Náhradu za tretí úkon právnej služby – vyjadrenie z 30. júna 2022 ústavný súd nepriznal, pretože obsah doručeného vyjadrenia nepovažoval za taký, ktorý by prispel k bližšiemu objasneniu posudzovanej veci.

31. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

32. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. októbra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu